

# Η Ελπίδα σε Κρίση

Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης



Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης (φωτό: Γιάννης Δραμιτινός)

## Γιώργος Βασιλακόπουλος

«Μόνο ένα υποκείμενο που περιλαμβάνει όλα τα ατομικά υποκείμενα είναι ικανό να αγκαλιάσει την κοινωνία ως σύνολο»  
Durkheim

**Ο** Γιώργος Βασιλακόπουλος μετανάστευσε στην Αυστραλία με τους γονείς και τα αδέρφια του το 1974. Έφυγε από την Ελλάδα με το τέλος της δικτατορίας και ήρθε σε μια κοινωνία, που εκείνη την εποχή η νεολαία ζούσε την περιρρέουσα ατμόσφαιρα του μύθου της «αμφισβήτησης» που χαρακτήρισε όλη εκείνη την περίοδο.

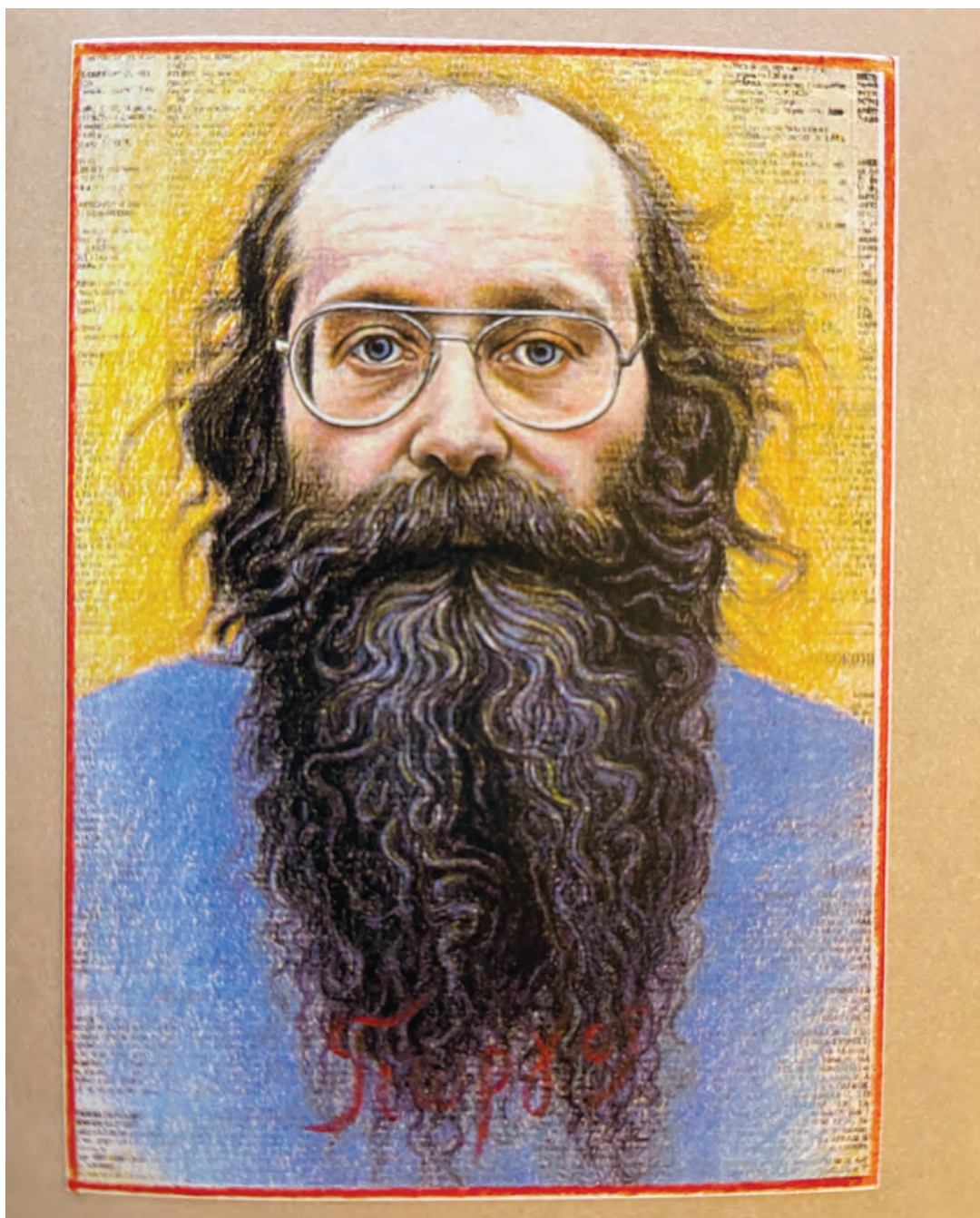
Όταν τον γνώρισα την δεκαετία αυτή, είχε εγγραφεί στο πανεπιστήμιο και σπούδαζε χημεία. Οργανώθηκε στη νεολαία του Δημοκρίτου, στην Ελληνική Προοδευτική Νεολαία Αυστραλίας (ΕΠΝΑ) και έγινε δραστήριο μέλος της αριστεράς, με σκοπό την κινητοποίηση του μεταναστευτικού κόσμου για μια πιο ισότιμη κοινωνία. Μια φωτογραφία που έχει μείνει από εκείνα τα χρόνια, τον δείχνει στην είσοδο του Δημαρχείου του Collingwood να μοιράζει μπροσούρες στον κόσμο που ερχόταν να ψηφίσει.

Εμφανίστηκε στην ποίηση το 1977 με ένα λιγοσέλιδο βιβλιαράκι με τον τίτλο: Τα Ποιήματα. Η ανάγνωση μετέδιδε κάτι από την ελπίδα και αισιοδοξία του κοινωνικού οράματος που ανέδυε και η λογοτεχνία του Δούκα. Όμως η εποχή του Δούκα είχε παρέλθει οριστικά. Οι νέοι καιροί, αν και είχαν να δείξουν εντυπωσιακές κατακτήσεις σχετικά με την χειραφέτηση των νέων και των γυναικών, είχαν χάσει το κοινωνικό όραμα του Δούκα και της αριστεράς.

Τη δεκαετία του 1970 ερχόντουσαν από την Αμερική οι ποιητικές επιρροές μιας νεολαίας η οποία αμφισβήτησε τον πόλεμο στο Βιετνάμ. Όμως με το τέλος του πολέμου, η εξασφάλιση κάποιων ακαδημαϊκών ελευθεριών και για τους Έλληνες, το τέλος της δικτατορίας και ο ερχομός της μεταπολίτευσης, έφτασαν για να αποτελειώσουν την «αμφισβήτηση» και να κάνουν τους αλλοτινούς επαναστάτες όχι μόνο να φρονιμώσουν, αλλά και να γίνουν οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές της μαζικής δημοκρατίας του καταναλωτισμού.

Αυτή η νέα κατάσταση, που μπήκε με ορμή τη δεκαετία του '80 όπου η νεολαία με το ίδιο πάθος που αμφισβήτησε τα πάντα άρχισε τώρα να αποδέχεται τα πάντα, δημιούργησε το χώρο της αμχανιάς και του κενού που θα κατευθύνει τα συναισθήματα του Βασιλακόπουλου και την ποίησή του.

Ο Βασιλακόπουλος ήρθε στην Αυστραλία όπως είπαμε με το τέλος της Δικτατορίας στην Ελλάδα από τη Γαστούνη της Ηλίας. Στην εφηβική εμπειρία του είχε σταλάξει η πίκρα της μετεμφυλιακής επαρχίας, με έναν πατέρα παγιδευμένο στο παρελθόν και πε-



Πορτραίτο του Γιώργου Βασιλακόπουλου από τον Γιώργο Μιχελακάκη

ριφρονημένο από το μέλλον. Για τον ποιητή αυτόν και για αρκετούς άλλους που η οικογένειά τους οδηγήθηκε στη μετανάστευση, η ιστορία γραφόταν πάλι με γάζες. Η Ελλάδα έμοιαζε όπως πάντα σαν «ταινία παλιά που όλο κόβεται, και με φερμουάρ που δεν κλείνει» όπως έχει γράψει ένας άλλος Έλληνας ποιητής της γενιάς του. Αν και η μετανάστευση έφερε για λίγο στη νεολαία την ελπίδα για μια αλλαγή στο απροσδόκητο, γρήγορα γύρισε με το έμπα της δεκαετίας του '80 σε αμχανία, απογοήτευση και αίσθηση κενού, καθώς η νεολαία που υποσχέθηκε την αλληλεγγύη άρχισε να μεταλλάσσεται σε συστατικό στοιχείο της συντήρησης. Ο ποιητής θα αρχίσει να νοιώθει μόνος και το όραμα της αλληλεγγύης της αριστεράς ματαιωμένο. Η συνειδητοποίηση αυτής

της κατάστασης που επαναλαμβάνεται από διαδοχικές γενιές διανοουμένων, διαμόρφωσε το συναίσθημα της ήττας. Αλλά ενώ για πολλούς Έλληνες μεταπολεμικούς ποιητές η ήττα οδήγησε σε ιδεολογική κρίση, στον Βασιλακόπουλο η ήττα βιώθηκε ως ο θάνατος της αλληλεγγύης της ανθρώπινης συνάθροισης στη βάση της ισότητας. Γι' αυτό, η βίωση του θανάτου αυτής της θεμελιακής αλληλεγγύης -του "gathering"- όπως διαπραγματεύεται στα φιλοσοφικά του κείμενα θα τον οδηγήσει σε μια έκφραση απογυμνωμένη από κάθε ελπίδα, όπου πλέον από το σπύλαιο της ιδιωτικότητας, θα ξεπηδήσει η ποίηση του λυγμού που διαρκώς κοιτάζει πίσω το γεμάτο στάχτες και κόκαλα παρελθόν περιγράφοντας έτσι και το αποβλωμένο παρόν.

**Ο Βασιλακόπουλος ήρθε στην Αυστραλία με το τέλος της Δικτατορίας στην Ελλάδα από τη Γαστούνη της Ηλίας. Στην εφηβική εμπειρία του είχε σταλάξει η πίκρα της μετεμφυλιακής επαρχίας...**